

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 8 mars 2018
(OR. en)

6931/18

CORDROGUE 26
SAN 78
RELEX 202

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	8 mars 2018
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	6441/18
Ärende:	Främjande av alternativ till tvångsåtgärder för narkotikaanvändande lagöverträdare – Rådets slutsatser (den 8 mars 2018)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om främjande av alternativ till tvångsåtgärder för narkotikaanvändare, som antogs av rådet vid mötet den 8 mars 2018.

Rådets slutsatser om främjande av alternativ till tvångsåtgärder för narkotikaanvändande lagöverträdare

Europeiska unionens råd och Europeiska unionens medlemsstater,

SOM KONSTATERAR att användningen av olaglig narkotika och narkotikaberoende utgör en källa till oro för folkhälsan och kräver en adekvat och effektiv hälsorelaterad och social reaktion med fokus på människan för att främja folkhälsa och allmän säkerhet för enskilda individer, familjer och samhällen i hela Europa,

SOM BEKRÄFTAR respekten för människovärdet, frihet, demokrati, jämlikhet, solidaritet, rättsstatlighet och mänskliga rättigheter för alla individer i utformningen och genomförandet av EU:s narkotikapolitik,

SOM ERINRAR OM att Europeiska unionen vill bidra till minskad efterfrågan på och tillgång till narkotika inom EU genom en integrerad, välavvägd och evidensbaserad narkotikapolitik,

SOM UNDERSTRYKER att de tre FN-konventionerna om narkotikakontroll uppmanar staterna att när så är lämpligt, inom nationella rättsliga ramar och i överensstämmelse med tillämplig internationell rätt, som ett alternativ till fällande domar eller bestraffningar erbjuda behandling, utbildning, eftervård, rehabilitering och återintegrering i samhället till narkotikaanvändare som har begått sådana lagöverträdelser som uppräknas i dessa konventioner,

SOM ERINRAR OM att FN i högnivåuttalanden och resolutioner framhåller att det finns ett klart behov av ytterligare insatser, bland annat ett behov av att identifiera och utveckla kostnadseffektiva och evidensbaserade alternativa metoder och att i relevanta fall överväga ett fullständigt genomförande av sådana åtgärder genom samverkan och samarbete mellan rättsvårdande myndigheter, straffrättsliga system, hälso- och sjukvårdssystem, sociala system och utbildningssystem samt att samla in och utbyta uppgifter, forskningsresultat och bästa praxis när det gäller genomförandet av de berörda åtgärderna,

SOM KONSTATERAR att sådana åtgärder för narkotikaanvändande lagöverträdare som är alternativ till fällande domar eller bestraffning, inbegripet fängelsestraff, utgör ett evidensbaserat och grundläggande stöd till människor som är i behov av assistans på grund av konsumtion eller missbruk av narkotika,

SOM BEKRÄFTAR principen om kontinuitet i vården under hela den straffrättsliga processen och principen om proportionalitet i nationell politik, även när det gäller lagöverträdelser som begås av narkotikaanvändare,

SOM INSER att alternativ till fängelsestraff för narkotikaanvändande lagöverträdare skulle kunna minska återfallen i brott och mildra de ekonomiska och administrativa bördorna och de sociala kostnaderna, och samtidigt öka den sociala delaktigheten,

SOM ANSER att det finns behov av fortsatta ansträngningar för att säkerställa att alternativa åtgärder upprätthålls i den globala narkotikapolitiken,

SOM NOTERAR att kommissionen i sin studie från 2016 om alternativ till tvångsåtgärder som svar på narkotikarelaterade brott¹ drar slutsatsen att samtliga medlemsstater har åtminstone ett alternativ till tvångsåtgärder och att de flesta av dem har flera, och att de tillgängliga alternativen vanligen avser behandling, SOM OCKSÅ ERINRAR OM att studien lyfter fram praktiska och administrativa hinder för användningen av de alternativ till tvångsåtgärder som finns i medlemsstaterna och att de uppgifter som krävs för att utvärdera och förbättra de alternativa åtgärderna är begränsade, särskilt när det gäller fullgörandegraden och behoven hos dem som är föremål för sådana alternativ,

SOM HÄNVISAR till EU:s narkotikastrategi 2013–2020² och EU:s handlingsplan för narkotika 2017–2020³, där medlemsstaterna uppmanas att när så är lämpligt och i enlighet med medlemsstaternas egna rättsliga ramar tillhandahålla och tillämpa alternativ till tvångsåtgärder för narkotikaanvändande lagöverträdare, till exempel utbildning, uppskjuten påföljd med behandling, uppskjutna utredningar eller rättsliga åtgärder, rehabilitering och återhämtning, samt eftervård och social återintegration,

¹ *Study on alternatives to coercive sanctions as response to drug law offences and drug-related crimes*, maj 2016, RAND Europe för Europeiska kommissionen.

² EUT C 402, 29.12.2012, s. 1.

³ EUT C 215, 5.7.2017, s. 21.

SOM NOTERAR att alternativ till tvångsåtgärder kan användas för en rad brott, till exempel lagöverträdelser som begås på grund av narkotikaanvändning, att narkotikaanvändning och/eller innehav av narkotika för personligt bruk i många medlemsstater inte utgör en straffbelagd gärning och att medlemsstaterna har rätt att införa sådana åtgärder i alla relevanta fall som inbegriper narkotikaanvändande lagöverträdare i enlighet med den berörda medlemsstatens lagstiftning,

SOM NOTERAR att antagande och genomförande av alternativ till tvångsåtgärder på grund av olika rättsliga ramar och behov bör skräddarsys av medlemsstaterna och anpassas till konkreta förhållanden och nationella rättsliga ramar,

SOM ERINRAR OM att genomförandet av sådana åtgärder bör åtföljas av ytterligare studier på EU-nivå, i syfte att tillhandahålla tillförlitliga och jämförbara uppgifter om deras tillämpning,

SOM KONSTATERAR att uttrycket "alternativ till tvångsåtgärder" i medlemsstaternas nationella lagstiftning också skulle kunna referera till alternativ som används i stället för eller som komplement till traditionella straffrättsliga åtgärder för narkotikaanvändande lagöverträdare,

SOM ERKÄNNER att det i enlighet med EUF-fördragets artikel 83 faller inom medlemsstaternas behörighetsområde att utforma och anta nationell straffrättslig politik och straffrättsliga lagar som rör definitionen av narkotikarelaterade brott och påföljder, och SOM ERINRAR OM att EU, i enlighet med EUF-fördragets artikel 168, ska komplettera medlemsstaternas insatser för att minska narkotikarelaterade hälsoskador, inklusive upplysning och förebyggande verksamhet,

RÅDET

1. BETONAR att medlemsstaterna när så är lämpligt och i enlighet med egna rättsliga ramar behöver tillhandahålla och tillämpa alternativ till tvångsåtgärder för narkotikaanvändande lagöverträdare för att förebygga brottslighet, undvika återfall och öka det straffrättsliga systemets effektivitet och ändamålsenlighet, samtidigt som man försöker uppnå en minskning av hälsorelaterade skador och en minimering av de sociala riskerna,
2. UPPMANAR medlemsstaterna att när så är lämpligt och i enlighet med egna rättsliga ramar tillhandahålla och ytterligare främja tillgänglighet, effektivt genomförande, övervakning och utvärdering av åtgärder som utgör alternativ till tvångsåtgärder för narkotikaanvändande lagöverträdare, till exempel utbildning, (uppskjuten påföljd med) behandling, uppskjutna utredningar eller rättsliga åtgärder, rehabilitering och återhämtning, samt eftervård och social återintegration,
3. ERINRAR OM att dessa åtgärder kan genomföras i olika skeden av rättsliga förfaranden som rör lagöverträdelse begångna av narkotikaanvändare, vid behov även före rättegång och i enlighet med nationell lagstiftning,
4. UPPMANAR medlemsstaterna att inom ramarna för nationell politik granska befintliga uppgifter om dessa åtgärder och delge uppgifterna till berörda europeiska och nationella rapporteringsmyndigheter och övervakningssystem,
5. UPPMANAR medlemsstaterna att öka medvetenheten, till exempel genom utbildning, om tillgång till och effektiv användning av dessa åtgärder och att stödja samarbete och samverkan mellan nationella politiska beslutsfattare och personer verksamma inom rättsvård, straffrätt, hälso- och sjukvård, den sociala sektorn och utbildningssystemen och vid behov personer som ger stöd till narkotikaanvändande lagöverträdare,
6. UPPMANAR medlemsstaterna, Europeiska unionens institutioner, byråer och organ att stärka det internationella samarbetet genom att främja och utbyta god praxis med länder utanför EU om användningen av åtgärder som utgör alternativ till tvångsåtgärder, liksom belägg för dessa åtgärders effektivitet,

7. UPPMANAR ECNN att fortsätta att övervaka åtgärderna och utbyta information om och bästa praxis vad gäller genomförande och utformning av dessa åtgärder, deras ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet, och UPPMANAR även kommissionen att stödja detta arbete,

8. ERINRAR OM kommissionens skyldighet att göra en övergripande utvärdering av genomförandet av EU:s narkotikastrategi (2013–2020) och EU:s handlingsplan för narkotika 2017–2020, som bland annat ska beakta undersökningsresultaten vad gäller frågan om alternativ till tvångsåtgärder.
